

กองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

นายสุรียา ษ์องเสนาะ
วิทยากรชำนาญการพิเศษ
กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ

ความเหลื่อมล้ำในการศึกษาของประเทศไทยเป็นปัญหาหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ ดังนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จึงได้ให้ความสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำในด้านการศึกษา โดยในมาตรา 54 วรรคหก สรุปลงได้ดังนี้ ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา และเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุน หรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษีรวมทั้งการให้ผู้บริหารจัดการทรัพย์สินเข้ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีด้วย ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นอิสระและกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา และเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ หรือภายในวันที่ 6 เมษายน 2561 ตามมาตรา 258 จ.ด้านการศึกษา (2)

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุนฯ

นายมิชัย ฤชุพันธ์ ประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 วรรคหก มีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ การที่เด็กทุกคนต้องได้รับการศึกษาตามความสามารถ ความเชี่ยวชาญและตามความถนัดของตนอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งต้องครอบคลุมทุกระบบการศึกษา โดยกองทุนให้ความช่วยเหลือไม่ใช่แค่ค่าเล่าเรียนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงค่ายังชีพ ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพื่อการศึกษาทั้งหมด กองทุนดังกล่าวถือเป็นการลงทุนเพื่ออนาคต นอกจากนี้เป้าหมายของเงินกองทุนไม่ได้คำนึงถึงเฉพาะผู้เรียนเท่านั้น แต่คำนึงถึงการเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพประสิทธิภาพของครูด้วย โดยเฉพาะครูหรือที่เลี้ยงระดับการศึกษาปฐมวัย เพราะการศึกษาปฐมวัยเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการสมวัยทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้สามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ทั้งนี้ การจัดตั้งกองทุนฯ อาจจัดตั้งเป็นกองทุนเดียวแต่มีวัตถุประสงค์ทั้ง 2 ประการ คือ การช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และการพัฒนาครู โดยใช้ฐานข้อมูลทะเบียนคนจนที่รัฐมีอยู่แล้ว โดยกองทุนดังกล่าว ควรเป็นกองทุนเพื่อช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์อย่างแท้จริง และควรเป็นกองทุนแบบให้เปล่า เพื่อไม่ให้เป็นการผูกพันและเป็นการสร้างนิสัยที่ไม่ดีให้แก่ผู้รับทุนในการหาทางหลบเลี่ยงการใช้ทุนคืนในลักษณะเดียวกันกับกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (สรุปผลสภาการศึกษา เสวนา (OEC Forum) ครั้งที่ 15 เรื่องรัฐธรรมนูญกับทิศทางการปฏิรูปการศึกษา, 2560)

กลุ่มเป้าหมายของกองทุนฯ

การจัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 นั้น ได้กำหนดให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา จำนวน 25 คน มีหน้าที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การร่างกฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา ซึ่งคณะกรรมการได้แต่งตั้งคณะกรรมการชุดนี้ เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2560 โดยมีศาสตราจารย์ กิตติคุณนายแพทย์จรัส สุวรรณเวลา เป็นประธาน และได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการกองทุนเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา โดยมี ดร.ประสาร ไตรรัตน์วรกุล เป็นประธาน ซึ่งคณะอนุกรรมการกองทุนฯ ได้จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นในการจัดตั้งกองทุนที่กรุงเทพมหานครแล้ว และได้รับข้อเสนอแนะจากประชาชนและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยต้องการที่จะให้กองทุนมุ่งช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายสำคัญ 4 กลุ่ม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (เสนอดังกองทุนลดความเหลื่อมล้ำ 3 หมื่นล้าน, 2560) ดังนี้

1. เด็กและเยาวชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ตั้งแต่แรกเกิดจนสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เด็กและเยาวชนที่หลุดออกจากระบบการศึกษา
3. เยาวชนที่ต้องการศึกษาต่อหรือพัฒนาทักษะอาชีพ แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์
4. การเสริมสร้างคุณภาพและประสิทธิภาพครู

โดยกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวเป็นกลุ่มที่จะได้รับประโยชน์จากกองทุนประมาณ 4 ล้านคนต่อปีซึ่งคาดว่าจะขจัดปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาของไทยได้ภายใน 10 ปี

ที่มาของกองทุนฯ

ให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุนหรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษีรวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์เงินเข้ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อนภาษี

ประโยชน์ของการจัดตั้งกองทุนฯ คือ (ระดมสมองตั้งกองทุนเหลื่อมล้ำการศึกษา, 2560)

1. ขจัดปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้หมดไปจากประเทศไทย
2. เด็กเล็กในครอบครัวยากจนได้รับการดูแล กระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการอย่างเหมาะสมตามพัฒนาการและช่วงวัยเพื่อเป็นรากฐานสู่การเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดีของประเทศไทย
3. ลดความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษา เด็กและเยาวชนจากครัวเรือนยากจนที่สุทธ้อยละ 20 มีโอกาสเรียนระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 5 เป็นร้อยละ 30
4. ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ห่างไกลและครูผู้สอนนักเรียนยากจนด้อยโอกาส ได้รับการเสริมสร้างพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานครบทุกคน

5. ประกันโอกาสทางการศึกษา คุณภาพการเรียนรู้ และคุณภาพชีวิต เด็กและเยาวชนทุกคนได้รับการสนับสนุนจากกองทุนให้สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพและความถนัดและมีระบบการติดตามเด็กและเยาวชนผ่านระบบสารสนเทศ

ร่างพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ.

เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2560 คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้เผยแพร่ร่างพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ตามมาตรา 54 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่บัญญัติให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของครู และรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยมีสาระสำคัญ (เผยแพร่ พ.ร.บ.กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ตามรัฐธรรมนูญ 60 บังคับรัฐบาลจัดทุนประเดิม 1 พันล้าน มุ่งช่วยเหลือผู้ขาดแคลน-ลดความเหลื่อมล้ำ, 2560) ดังนี้

1. การให้รัฐบาลจัดสรรเงินเพื่อเป็นทุนประเดิมในการจัดตั้งกองทุนจำนวน 1,000 ล้านบาท
2. ให้รัฐบาลจัดสรรเงินอุดหนุนให้เป็นรายปีในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของเงินงบประมาณแผ่นดินในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา นอกจากนี้ยังมีเงินที่มาจากรายได้จากการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลเงินได้จากการออกสลากการศึกษา
3. ดำเนินการให้เด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียนในครอบครัวที่ยากจนได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้เหมาะสมกับวัย
4. ให้การช่วยเหลือ ส่งเสริม พัฒนา สนับสนุนเงิน และค่าใช้จ่ายให้แก่เด็กและเยาวชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และผู้ด้อยโอกาสจนสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. สนับสนุนให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มความสามารถในการประกอบอาชีพตามความถนัดและมีศักยภาพที่จะดำรงชีวิตได้โดยพึ่งพาตัวเอง
6. เสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครูและอาจารย์ให้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู และมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างแท้จริง รวมทั้งการพัฒนาครูสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
7. เสริมสร้างความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการที่จะร่วมกันสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน หรือวิสาหกิจเพื่อสังคมใดมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการกิจการตามข้อ 3-6 ข้างต้น มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ และกองทุนได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้ว ให้กองทุนมีอำนาจจัดสรรเงินของกองทุนเป็นเงินอุดหนุนให้แก่หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน หรือวิสาหกิจเพื่อสังคมนั้นเพื่อให้เป็นผู้ดำเนินการตามข้อ 3-6 ดังกล่าวนั้นร่วมกับกองทุนได้

บทสรุปและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

แม้ว่าประเทศไทยจะดำเนินการปฏิรูปการศึกษามานานหลายทศวรรษ แต่ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาก็ยังคงมีอยู่ ซึ่งปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ส่งผลกระทบต่อความเหลื่อมล้ำทางด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม

การจัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา ตามตรา 54 วรรคหกของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 นั้นถือเป็นกลไกหนึ่งในการปฏิรูปการศึกษาให้สำเร็จ และเพื่อตอบโจทยสำคัญ 2 ประการ คือ

1. เด็กทุกคนต้องได้รับการศึกษาตามความสามารถ ความเชี่ยวชาญตามความถนัดของตนอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งต้องครอบคลุมในทุกระบบการศึกษา โดยกองทุนจะต้องให้ความช่วยเหลือไม่เฉพาะค่าเล่าเรียนเท่านั้น แต่จะต้องให้ความช่วยเหลือค่ายังชีพ ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งหมด

2. การเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพประสิทธิภาพครู โดยเฉพาะครูพี่เลี้ยงในระดับการศึกษาปฐมวัย เนื่องจากการศึกษาปฐมวัยเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการสมวัยทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้สามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ

การจัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา ตามตรา 54 วรรคหก นั้นจำเป็นต้องศึกษาปัญหาของความเหลื่อมล้ำของการศึกษาในทุกด้านและจัดลำดับความสำคัญในการให้ความช่วยเหลือ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาของเด็กเล็ก เนื่องจากผลการศึกษาวิจัยจำนวนมากที่สอดคล้องกันว่า การลงทุนในเด็กเล็กให้ผลคุ้มค่าที่สุด และการเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพประสิทธิภาพครู โดยพัฒนาครูการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพ ดังนั้นการรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการให้ความช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ และผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาให้ได้รับโอกาสทางการศึกษา เพื่อการปฏิรูปการศึกษาไทยมีความยั่งยืนสมดังเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญต่อไป

บรรณานุกรม

- เปิดร่างม.กองทุนความเสมอภาคทางการศึกษาตามรธน. บังคับรัฐบาลจัดทุนประเดิมพันล้าน.
(10 ตุลาคม 2560). สืบค้น 11 ตุลาคม 2560 จาก <https://www.posttoday.com/social/edu/519479>
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560” (6 เมษายน 2560). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 134
ตอนที่ 40 ก
- ระดมสมองตั้งกองทุนเหลื่อมล้ำการศึกษา. (25 กรกฎาคม 2560). สืบค้น 9 กันยายน 2560 จาก
<https://www.dailynews.co.th/education/587591>
- สรุปผลสภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum) ครั้งที่ 15 เรื่องรัฐธรรมนูญกับทิศทางการปฏิรูปการศึกษา
(30 มกราคม 2560). สืบค้น 7 กันยายน 2560 จาก [https://www.backoffice.onec.go.th/
uploaded/Outstand/OECForum-15.pdf](https://www.backoffice.onec.go.th/uploaded/Outstand/OECForum-15.pdf)
- เสนอตั้งกองทุนลดความเหลื่อมล้ำ 3 หมื่นล้าน. (20 กันยายน 2560). สืบค้น 10 กันยายน 2560 จาก
<http://www.thaipost.net/?q=node/35711>